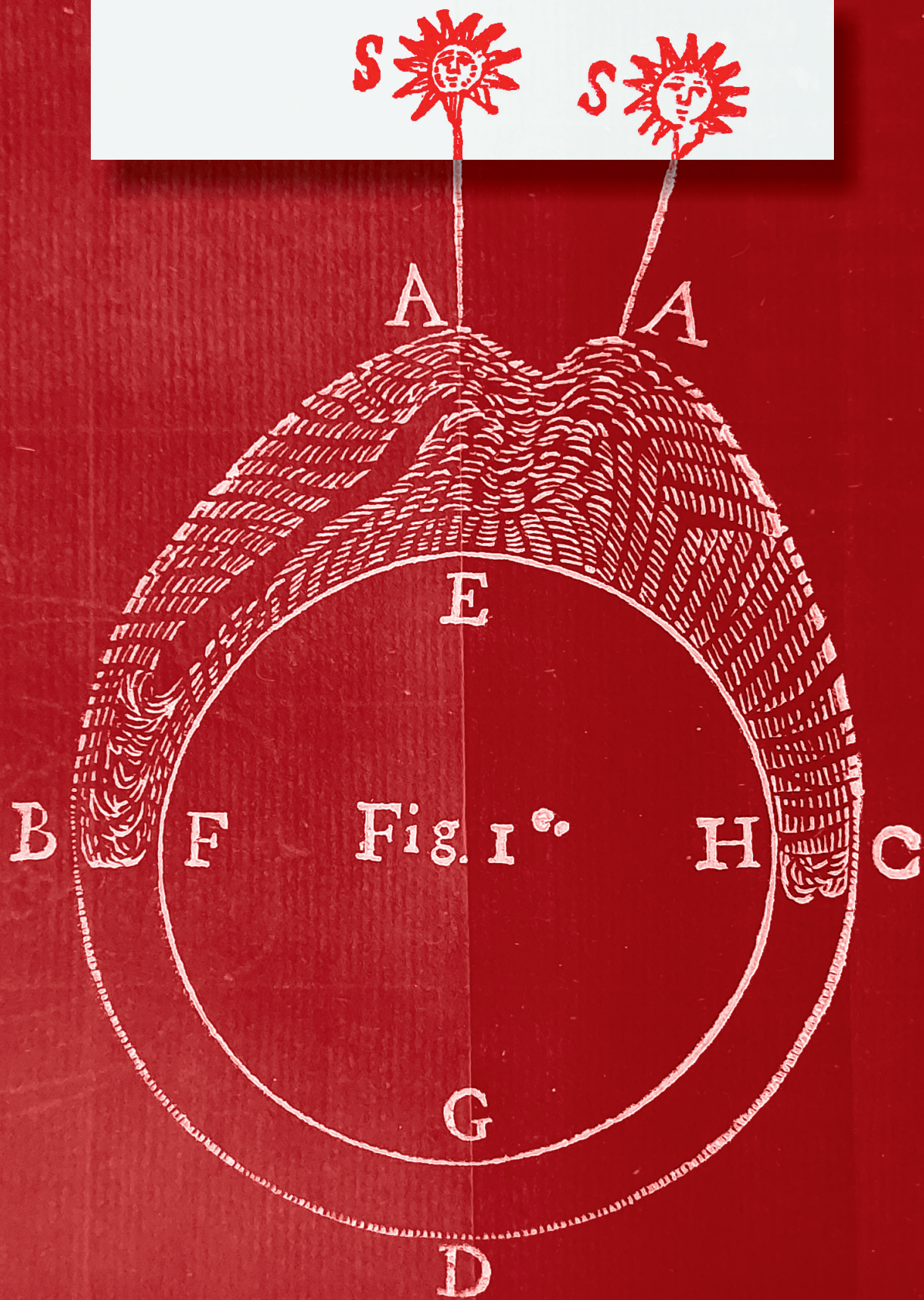


# DZIEDZICTWO KULTUROWE POMORZA W POMORSKIEJ BIBLIOTECE CYFROWEJ

KONSERWACJA, DIGITALIZACJA I UDOSTĘPNIENIE  
16 WOLUMINÓW ZBIORÓW HISTORYCZNYCH  
BIBLIOTEKI POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ



Gdańsk 2023



Ministerstwo  
Edukacji i Nauki

Dofinansowano ze środków budżetu państwa  
„Społeczna Odpowiedzialność Nauki”  
w ramach modułu  
„Wsparcie dla bibliotek naukowych”

# DZIEDZICTWO KULTUROWE POMORZA W POMORSKIEJ BIBLIOTECE CYFROWEJ

KONSERWACJA,  
DIGITALIZACJA I UDOSTĘPNIENIE  
**16 WOLUMINÓW**  
ZBIORÓW HISTORYCZNYCH  
BIBLIOTEKI POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ



GDAŃSK  
2023

- ▶ ▶ Wydawca  
**Biblioteka Politechniki Gdańskiej**  
ul. G. Narutowicza 11/12, 80-233 Gdańsk
- ▶ ▶ Tekst, wybór zdjęć  
**Kamila Kokot-Kanikuła**  
**Anna Sobolewska**
- ▶ ▶ Opracowanie graficzne  
**Tytus Caban**
- ▶ ▶ Autorzy fotografii  
**Tytus Caban**  
**Justyna Wdowiak**  
**Renova-Art Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki**

Wszystkie skany i fotografie pochodzą  
ze zbiorów Biblioteki Politechniki Gdańskiej  
oraz Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej.

- ▶ ▶ Druk  
**VOLUMINA.PL Sp. z o.o.**



Publikacja dostępna na licencji Creative Commons  
Uznanie Autorstwa 4.0 Międzynarodowe (CC BY 4.0)



## ▶ ZAŁOŻENIA PROJEKTU

- ▶ Pracownicy Biblioteki Politechniki Gdańskiej od 2011 r. z powodzeniem pozyskują ministerialne fundusze przeznaczone na realizację konserwacji i digitalizację dziedzictwa kulturowego zgromadzonego w polskich bibliotekach naukowych. Dzięki podjętym staraniom, do tej pory udało się poddać renowacji 66 woluminów starodruków, w tym 16 z obecnego projektu. Istotne znaczenie ma także digitalizacja, która chroni papierowe oryginały przed nadmiernym użytkowaniem i jednocześnie wprowadza je w cyfrowy obieg informacji.

W latach 2021-2023 Biblioteka PG brała udział w programie ogłoszonym przez Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą Społeczna Odpowiedzialność Nauki / Doskonała Nauka, w ramach modułu: Wsparcie dla bibliotek naukowych. Do projektu został zgłoszony księgozbiór Biblioteki PG: 15 woluminów starych druków i 1 dzieło wydane na początku XIX w. Całość wytypowanego zasobu otrzymała ekspertyzę konserwatorską, na podstawie której podjęte zostały prace renowacyjne, a w dalszym etapie digitalizacja i udostępnienie cyfrowych kopii w Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej.

Realizując projekty z programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki zyskuje zarówno Politechnika Gdańska, która odpowiedzialnie dba o swoje dziedzictwo intelektualne i materialne oraz użytkownicy, którzy otrzymują bezpłatny i nieograniczony dostęp do nieznanych szerzej źródeł wiedzy.

## EFEKTY PROJEKTU KONSERWACJA, DIGITALIZACJA I UDOSTĘPNIENIE 16 WOLUMINÓW ZBIORÓW HISTORYCZNYCH BIBLIOTEKI POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ

Wartość projektu: 104 280,20 zł .

Kwota dofinansowania: 88 624,20 zł.

Liczba obiektów: 16 woluminów

Liczba wykonanych i udostępnionych skanów: 7.597

Liczba opisów bibliograficznych w formacie MARC21: 20

Liczba opisów bibliograficznych w formacie DublinCore: 16

Broszura i wystawa online informujące o projekcie i jego wynikach



Ministerstwo  
Edukacji i Nauki

Dofinansowano ze środków budżetu państwa  
„Społeczna Odpowiedzialność Nauki”  
w ramach modułu  
„Wsparcie dla bibliotek naukowych”

## ► CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH DZIEŁ

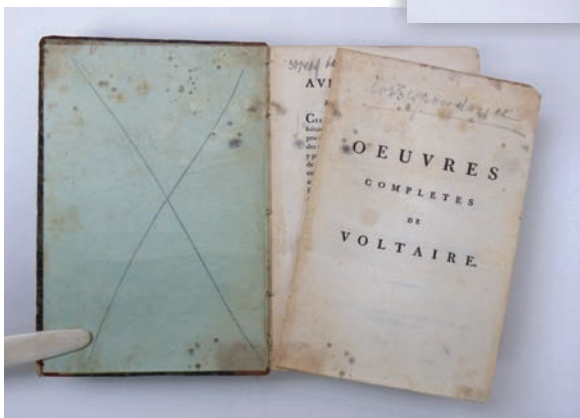
- Proweniencja oraz stan zachowania księgozbioru wytypowanego do projektu była głównym punktem odniesienia przy wyborze zasobu. Całość zaproponowanego do projektu zbioru należała do przedwojennych kolekcji bibliotek naukowych - Technische Hochschule zu Danzig oraz Naturforschende Gesellschaft zu Danzig. Obecnie, zbiory te stanowią cenne dopełnienie warsztatu naukowego dla badaczy historii kultury i nauki na Pomorzu. Wśród wybranych pozycji na szczególną uwagę zasługuje 8 tomów „Oeuvres completes” z pierwszego światowego wydania wszystkich dzieł Voltaire'a z 1784 r. Pierwsza edycja zawierała 70 tomów prac francuskiego filozofa, pisarza, dramaturga oraz historyka.

Politechnika Gdańska jako jedyna posiada prawie kompletny zasób tego dziś rzadko występującego na świecie wydania. W projekcie SON na lata 2021/23 znalazła się m.in. korespondencja Voltaire'a pomiędzy Mme Denis czyli Marie-Louise Mignot, dla której Voltaire był wujkiem, hrabiną de Bentinck oraz francuskim matematykiem, fizykiem i filozofem - Jean le Rond d'Alembertem. Zachowana korespondencja pozwala przyjrzeć się prywatnym sferom życia Voltaire'a na tle życia codziennego francuskiej arystokracji okresu Oświecenia. Obok walorów poznawczych, pierwsza seria wydawnicza wszystkich dzieł Voltaire'a jest wyjątkowa także pod względem historii rozwoju sztuki drukarskiej i bibliotekoznawstwa. Zapoczątkowała ona powszechne użycie czcionki, dzisiaj znanej pod nazwą Baskerville, której stosowanie we wcześniejszych latach było we Francji zakazane.



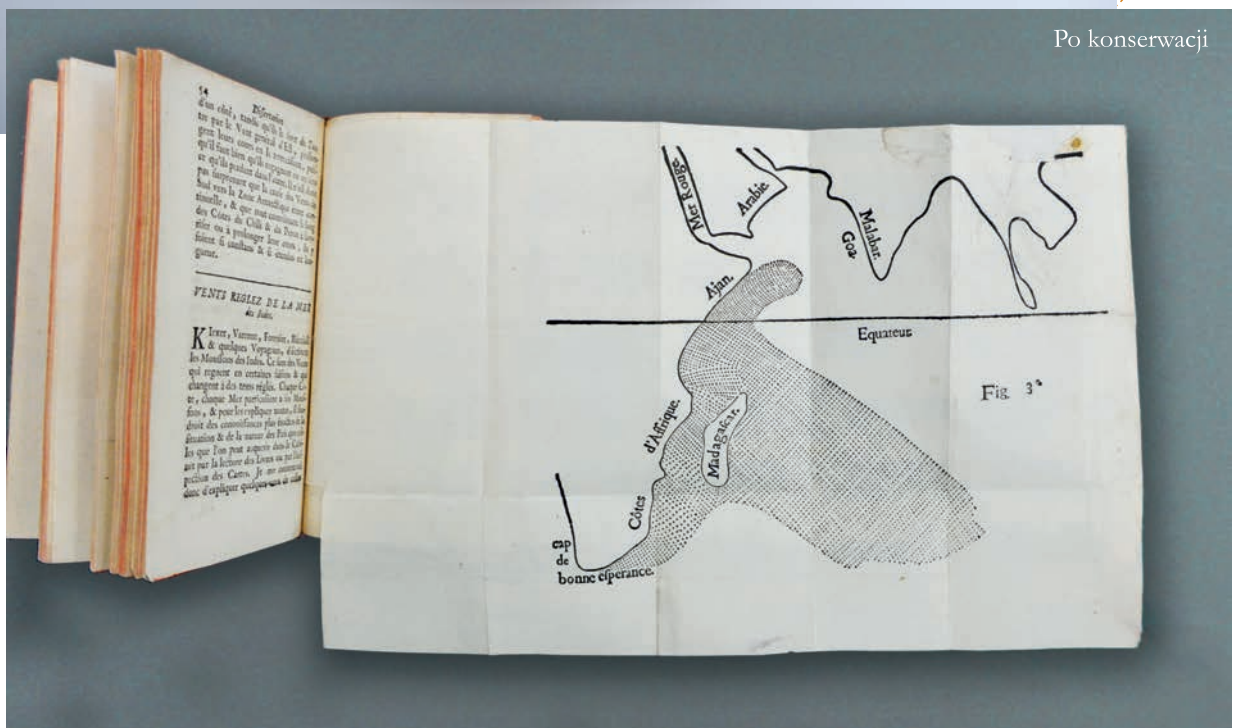
Przed konserwacją

Po konserwacji



## ► CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH DZIEŁ

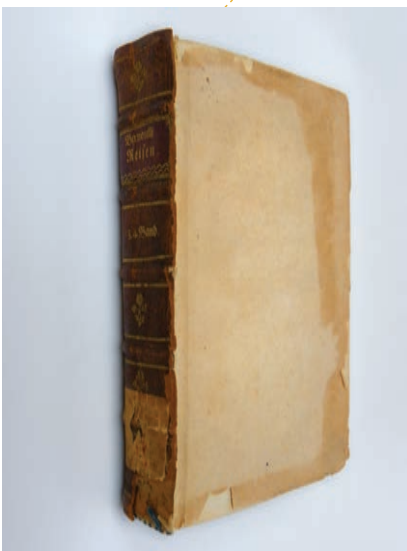
- Autor kolejnej pracy, Nicolas Sarrabat musiał wykazać się sprytem i przebiegłością, aby praca „Dissertation sur la circulation de la seve dans les plantes” (ok. 1733) została przyjęta do konkursu naukowego ogłoszonego przez L'Académie Royale des Belles-lettres, Sciences et Arts de Bordeaux. Powodem dyskwalifikującym autora w tym przedsięwzięciu były jego wcześniejsze nagrody, które zdobył za osiągnięcia naukowe. Z tego powodu „Dissertation sur la circulation de la seve dans les plantes” została zgłoszona pod pseudonimem "Monsieur de la Baisse", ale ostatecznie autor wyznał swoją prawdziwą tożsamość. Co ciekawe, na wspomnienie odwagi naukowej Sarrabata i w hołdzie jego pracy badawczej, jednemu z rodzajów roślin nadano nazwę - Baissea, która bezpośrednio nawiązuje do pseudonimu autora.



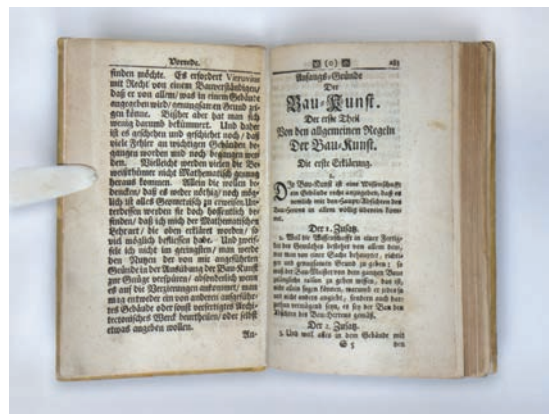
## ▶ CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH DZIEŁ

- ▶ Interesującą publikacją wytypowaną do programu jest dzieło Johanna Bernoulli'ego „Reisen durch Brandenburg, Pommern, Preussen, Curland, Russland und Pohlen, in den Jahren 1777 und 1778” (1779) opisujące podróż po terenach Pomorza, Prus Wschodnich, Kurlandii i Rosji. Książka ta jest cennym źródłem do badań z zakresu historii obyczajowości, kultury i nauki, a dzięki swoim walorom poznawczym wciąż odgrywa dużą rolę w prowadzonych obserwacjach nad rozwojem kulturowym Gdańska i regionu w XVIII w.

Warto również wspomnieć o publikacji Christiana von Wolffa „Der Anfangs-Grunde aller Mathematischen Wissenschaften” (1737), która sporadycznie występuje w polskich bibliotekach. Wolff był czołowym przedstawicielem wczesnego Oświecenia, który uchodził za najwybitniejszego filozofa niemieckiego, tworzącego w czasach między Leibnitzem a Kantem. Jego poglądy wywarły znaczny wpływ na rozwój nauki w Rzeczypospolitej i Europie w pierwszej połowie XVIII w., dlatego też możliwość zapoznania się z oryginalnym dziełem za pośrednictwem Internetu, będzie stanowiła duże ułatwienie dla szeregu naukowców i pasjonatów historii.



Przed konserwacją



Po konserwacji





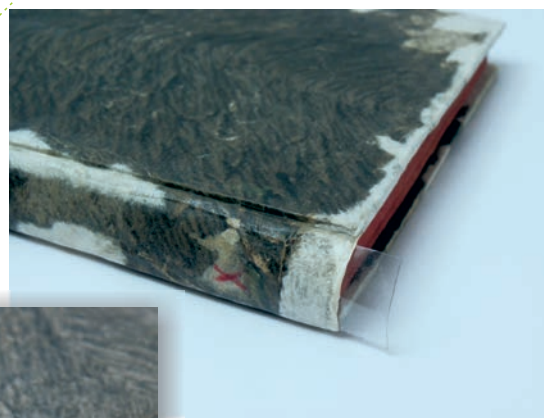
## ► CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH DZIEŁ

- W projekcie znalazła się również praca Christoph'a Heinrich'a Pfaff'a „Ueber Newton's Farbentheorie” (1813). Autor był niemieckim lekarzem, fizykiem i chemikiem, interesował się także bioelektrycznością. Jako lekarz, przyczynił się do rozpowszechnienia szczepień przeciwko ospie i reorganizacji systemu aptecznego w Niemczech.

Unikatową wartość dla zbioru przedstawia słownik języka łacińskiego Charles'a du Fresne, sieur du Cange „Glossarium ad scriptores mediae & infimae Latinitatis”. Warto tu podkreślić, że treść zawarta w pracy nie straciła na aktualności i nadal jest wykorzystywana przez naukowców do badań nad historią języka. Biblioteka Politechniki Gdańskiej posiada najstarsze w Polsce wydanie tego dzieła, natomiast pozostałe polskie biblioteki są w posiadaniu późniejszych wydań.



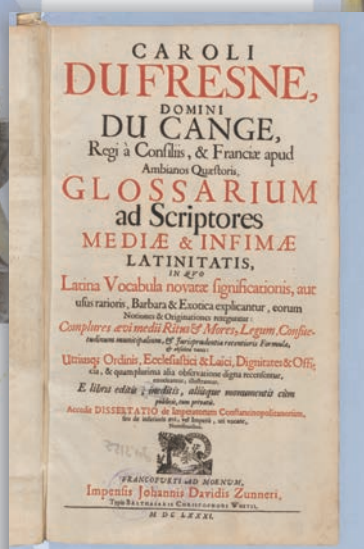
Przed konserwacją



Po konserwacji



Przed konserwacją



Po konserwacji



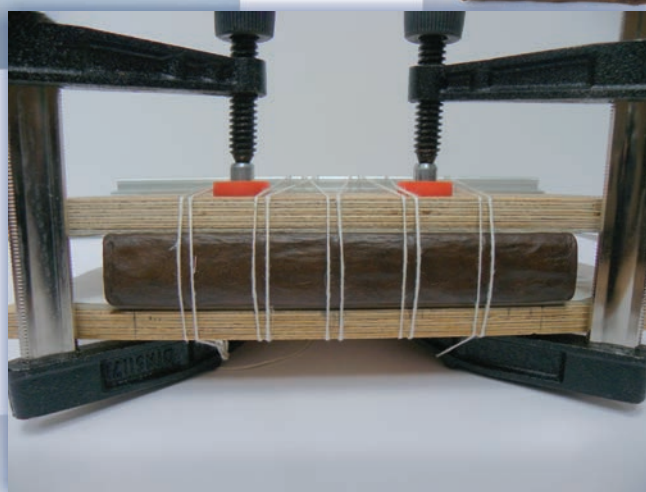
Przed konserwacją

## ► PAPIER I SKÓRA W RENOWACJI

- Renowacja jest zestawem czynności pozwalającym na zachowanie unikatowych ksiąg w dobrym stanie, co ostatecznie ma wpływ na dalsze wykorzystywanie starych druków przez badaczy i pasjonatów historii. Najnowsze wytyczne obligują konserwatorów do minimalizowania prac, które ingerowałyby w strukturę i konstrukcję poszczególnych woluminów. Powszechnie stosowane są metody i materiały odwzorowujące te, które były wykorzystywane w okresie powstawania starego druku. Za każdym razem celem prac konserwatora jest przywrócenie wartości estetycznych, poprawa właściwości papieru bądź skóry oraz naprawa uszkodzeń mechanicznych bloku i oprawy, po to aby zachować oryginalne dzieło dla przyszłych pokoleń.

Woluminy zgłoszone do projektu przez Bibliotekę Politechniki Gdańskiej cechował zły stan zachowania, co zdeterminowało zespół projektowy do podjęcia kroków w celu ich odnowienia i zabezpieczenia. W pierwszej kolejności woluminy zostały poddane ekspertyzie konserwatorskiej, która miała określić szczegółowy plan prac renowacyjnych. Jeszcze przed przystąpieniem do właściwych prac konserwatorskich wszystkie obiekty zostały poddane analizie zanieczyszczeń mikrobiologicznych kart i opraw. Zgodnie z raportem końcowym, wszystkie woluminy nie wykazały obecności szkodliwych mikroorganizmów i tym samym mogły zostać przekazane w ręce konserwatora.

Przed konserwacją

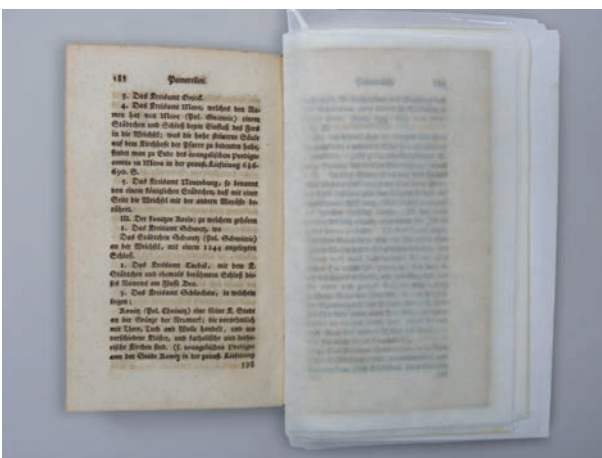


Po konserwacji



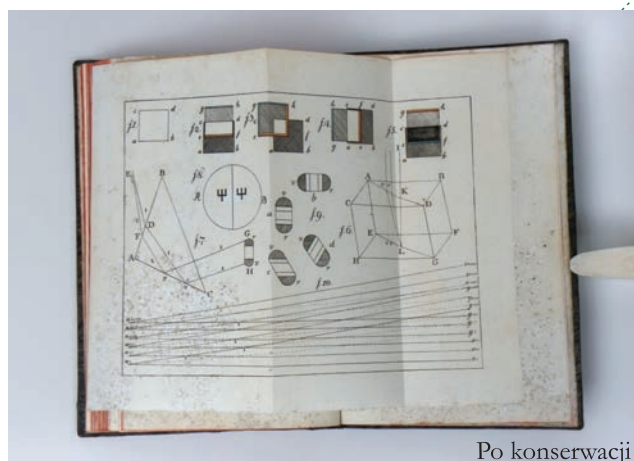
## ► PAPIER I SKÓRA W RENOWACJI

► Przed konserwacją



**Na prace konserwatorskie złożyły się następujące zadania:**

1. Wykonanie dokumentacji fotograficznej i opisowej dla zbioru przed konserwacją.
2. Prace na oprawie i bloku książki, które obejmowały poniższe zabiegi:
  - oczyszczenie powierzchni opraw i kart za pomocą pędzli, gumek o różnej twardości, sztyftu z włókna szklanego oraz skalpela;
  - demontaż oprawy i bloku;
  - przeprowadzenie prób odporności na wodę inskrypcji oraz pieczętek, zabezpieczenie elementów wrażliwych na wodę;
  - „płukanie” kart w bloku oraz mycie kart zdemontowanych;
  - naprawa uszkodzeń mechanicznych kart i wyklejek za pomocą dobranych kolorystycznie bibułek japońskich i metylocelulozy;
  - naprawa uszkodzeń mechanicznych opraw (uzupełnienie papieru marmurkowego, skórzanych łątek, papierowych szyldzików) oraz retusz kolorystyczny oprawy farbami akwarelowymi;
  - uformowanie bloku, doszycie zdemontowanych kart i zawieszenie okładek.
3. Sporządzenie dokumentacji fotograficznej i opisowej dla obiektów po konserwacji wraz z zaleceniami dalszego postępowania z odrestaurowanym zbiorem dla bibliotekarzy.
4. Umieszczenie obiektów w pudłach ochronnych.



Po konserwacji

► **KSIĄŻKI OBJĘTE PROGRAMEM  
SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ NAUKI  
/DOSKONAŁA NAUKA  
MODUŁ:  
WSPARCIE DLA BIBLIOTEK NAUKOWYCH**

- 1. Wolff, Christian von, Der Anfangs-Grunde aller Mathematischen Wissenschaften, 1737 (Sygn. BG ST 502086-01-02/01)
2. Du Cange, Charles Du Fresne, Caroli Du Fresne domini Du Cange [...] Glossarium ad scriptores mediae & infimae Latinitatis, 1681 (Sygn. BG ST 502299-01-00/01)
3. Baisse de la, Dissertation sur la circulation de la seve dans les plantes, ok. 1733 (Sygn. BG TP 500031-00-00/01)
4. Roesser, P. Columbanus, Institutiones geographiae physicae in usum auditorum adornatae a P. Columbano Roesser, 1777 (Sygn. BG TP 500068-00-00/01)
5. Meusch, Fr. Christiaan, Catalogus Musei N\*\* ofte systematische naamlyst van eene uitmuntende Verzameling van Voorwerpen uit de drie Ryken der Natuur, 1773 (Sygn. BG TP 500078-00-00/01)
6. Bernoulli, Johann, Reisen durch Brandenburg, Pommern, Preussen, Curland, Russland und Pohlen, in den Jahren 1777 und 1778 bd. 3-4, 1779 (Sygn. BG TP 500111-03-00/01)
7. Meusch, Fr. Christiaan, Catalogus Musei Leersiani ofte systematische naamlyst van eene uitmuntende Verzameling van hoorens en doubletschelpen en verdere inhoud, 1784 (Sygn. BG TP 500152-00-00/01)
8. Voltaire, Oeuvres completes de Voltaire, T. 29, 1784 (Sygn. BG ST 502001-29-00/01)
9. Voltaire, Oeuvres completes de Voltaire, T. 35, 1784 (Sygn. BG ST 502001-35-00/01)
10. Voltaire, Oeuvres completes de Voltaire, T. 45, 1784 (Sygn. BG ST 502001-45-00/01)
11. Voltaire, Oeuvres completes de Voltaire, T. 52, 1784 (Sygn. BG ST 502001-52-00/01)
12. Voltaire, Oeuvres completes de Voltaire, T. 53, 1784 (Sygn. BG ST 502001-53-00/01)
13. Voltaire, Oeuvres completes de Voltaire, T. 54, 1784 (Sygn. BG ST 502001-54-00/01)
14. Voltaire, Oeuvres completes de Voltaire, T. 55, 1784 (Sygn. BG ST 502001-55-00/01)
15. Voltaire, Oeuvres completes de Voltaire, T. 61, 1784 (Sygn. BG ST 502001-61-00/03)
16. Pfaff, C. H., Ueber Newton's Farbentheorie, 1813 (Sygn. BG TP 500160-00-00/01)



**CAŁY ZASÓB  
JEST DOSTĘPNY W POMORSKIEJ BIBLIOTECE CYFROWEJ,  
W KOLEKCJI POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ  
- PROJEKTY ZREALIZOWANE  
Z DOTACJI MINISTERSTWA EDUKACJI I NAUKI.**

## ▶ DOTYCHCZAS ZREALIZOWANE PROJEKTY

▶ Biblioteka Politechniki Gdańskiej ma wieloletnie doświadczenie w realizowaniu projektów konserwacji i digitalizacji zbiorów. Do tej pory uzyskano finansowanie w ramach następujących konkursów:

1. Konserwacja, odkażanie, odnawianie zbiorów o wartości muzealnej - archiwalia, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego - Działalność Upowszechniająca Naukę (zadanie 1.), realizacja 2011-2012;
2. Konserwacja, digitalizacja i udostępnianie wybranych starych druków Biblioteki Głównej Politechniki Gdańskiej, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Ochrona i cyfryzacja dziedzictwa kulturowego, realizacja 2014 rok;
3. Konserwacja, digitalizacja i udostępnienie 15 wol. zbiorów historycznych z kolekcji Biblioteki PG, Ministerstwo Edukacji i Nauki – Społeczna Odpowiedzialność Nauki moduł: Wsparcie dla bibliotek naukowych, realizacja 2020-2021;
4. Konserwacja, digitalizacja i udostępnienie 16 wol. z kolekcji zbiorów historycznych Biblioteki PG, Ministerstwo Edukacji i Nauki – Społeczna Odpowiedzialność Nauki moduł: Wsparcie dla bibliotek naukowych, realizacja 2022-2023;
5. Nauka wg Eulera, Bernoulli'iego i Hell'a - konserwacja i digitalizacja wybranych zbiorów BPG, Ministerstwo Edukacji i Nauki – Społeczna Odpowiedzialność Nauki moduł: Wsparcie dla bibliotek naukowych, realizacja 2022 - 2024;



# DOSTĘP ONLINE DO ODRESTAUROWANYCH DZIEŁ

- ▶ Renowacja książek jest tylko jednym z szeregu działań jakie musi podjąć biblioteka biorąca udział w programie Społeczna Odpowiedzialność Nauki. Książki po konserwacji zostają przekazane do Pracowni Digitalizacji w celu sporządzenia cyfrowej kopii każdego obiektu. Pracownicy ostrożnie skanują poszczególne cymelia, następnie prace koncentrują się na opracowaniu graficznym, ale tylko w takim zakresie, w jakim skany odzwierciedlają oryginalne wydanie. W dalszej kolejności następuje rozpoznanie treści OCR, która ułatwia wyszukiwanie i przeglądanie publikacji. Ostatnim etapem prac jest umieszczenie wysokiej jakości pliku na platformie Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej.

Pomorska Biblioteka Cyfrowa (PBC) jest projektem realizowanym przez 16 instytucji nauki i kultury z regionu Pomorza. Platforma w latach 2009-2012 uzyskała finansowanie ze środków Unii Europejskiej w ramach konkursu Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2013. Dzisiaj, PBC spełnia rolę regionalnej biblioteki cyfrowej, a dla partnerskich uczelni wyższych pełni funkcję repozytorium instytucjonalnego. Istotą biblioteki cyfrowej jest wspieranie edukacji, nauki i turystyki oraz wzmocnienie potencjału intelektualnego i innowacyjnego społeczeństwa, w tym zakresie PBC pozwala użytkownikom na dotarcie do zasobów wiedzy oraz cennych zabytków kultury piśmienniczej rozproszonych w wielu miejscach regionu. Różnorodność zasobów cyfrowych służy naukowcom, studentom, nauczycielom, uczniom oraz mieszkańcom zarówno Pomorza, jak i innych części kraju.



Pomorska  
Biblioteka  
Cyfrowa



## ► KOLEKCJE W POMORSKIEJ BIBLIOTECE CYFROWEJ



pomorska\_biblioteka\_cyfrowa

- Wszystkie publikacje dostępne w PBC są zgrupowane w tematyczne kolekcje, które zostały tak opracowane, aby użytkownicy mieli możliwość przeszukiwać zasoby według instytucji dostarczającej treść, jak również w 4 innych kategoriach. Układ zasobów cyfrowych jest następujący:

1. zasoby Partnerów projektu;
2. dziedzictwo kulturowe;
3. regionalia;
4. materiały dydaktyczne;
5. zbiory współczesne;

Uzupełnieniem głównych kolekcji są:

- cyfrowe muzeum Wrzeszcza (skupiające materiały ikonograficzne związane z dzielnicą Wrzeszcz w Gdańsku)
- dokumenty życia społecznego wydane po 1945 r.
- geodezja i kartografia (kolekcja zawierająca materiały dostarczane przez Związek Geodetów Polskich)
- polecane (prezentująca materiały godne uwagi)
- wystawy

Warto wiedzieć, że publikacje udostępnione w PBC mogą jednocześnie znajdować się w kilku kolekcjach lub ich działach, w zależności od ich tematyki i czasu powstania.

## PARTNERZY PROJEKTU POMORSKIEJ BIBLIOTEKI CYFROWEJ:

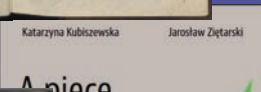
1. Politechnika Gdańska - partner wiodący
2. Uniwersytet Gdański
3. Polska Akademia Nauk Biblioteka Gdańska
4. Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku
5. Gdański Uniwersytet Medyczny
6. Uniwersytet Morski w Gdyni
7. Akademia Muzyczna w Gdańsku
8. Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku
9. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Gdańsku
10. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Słupsku
11. Centrum Inicjatyw Edukacyjnych - Biblioteka Pedagogiczna
12. Muzeum Piśmiennictwa i Muzyki Kaszubsko - Pomorskiej w Wejherowie
13. Miejska Biblioteka Publiczna w Gdyni
14. Morski Instytut Rybacki - Państwowy Instytut Badawczy
15. Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni
16. Stowarzyszenie Geodetów Polskich

# ► KOLEKCJA ZASOBY PARTNERÓW PROJEKTU

- Kolekcja stanowi repozytorium zasobów Partnerów współtworzących Pomorską Bibliotekę Cyfrową, umożliwia wybór treści zdigitalizowanych przez konkretną instytucję. Każdy z Partnerów w obrębie własnej kolekcji tworzy działy tematyczne, w których grupuje poszczególne obiekty. W ramach swoich kolekcji Partnerzy projektu udostępniają różnego typu materiały, w tym: książki, stare druki, czasopisma, rękopisy, mapy, ulotki, pocztówki, zdjęcia, słuchowiska, nuty oraz dokumenty życia społecznego. Ponadto jednostki badawcze deponują w PBC przygotowane przez własną kadrę publikacje naukowe takie jak: monografie, podręczniki, skrypty, prace doktorskie i habilitacyjne.

## WYBRANE TYTUŁY:

- Flaum Maksymilian, *Ciało człowieka : wykład poglądowy anatomii człowieka z tekstem objaśniającym*, Warszawa 1900
- Szopski Felicjan, *10 Polish folk songs = 10 Pieśni ludowych*, Glasgow 1944
- Maleszewski Władysław, *Nauczanie koszykówki : podręcznik dla instruktora koła sportowego*, Warszawa 1954
- Bailey Nathan, *A Compleat English Dictionary, oder vollständiges Englisch-Deutsches Wörterbuch*, Leipzig ; Züllichau 1788
- Brunfels Otto, *Herbarium*, Strasburg 1539
- Kubiszewska Katarzyna, Ziętarski Jarosław, *A piece of corporate finance*, Gdańsk 2023
- Henryk Lula. *Sztuka Ceramiki*, Gdańsk 2019
- Koziarz Zbigniew, *Hydrografia morska : (historia, przedmiot, praktyka)*, Warszawa 1976
- Po Prostu : *studenckie czasopismo społeczno-literackie*
- Łęgowski Józef, *Kaszuby i Kociewie : język, zwyczaje, przesady, podania, zagadki i pieśni ludowe w północnej części Prus Zachodnich*, Poznań 1892



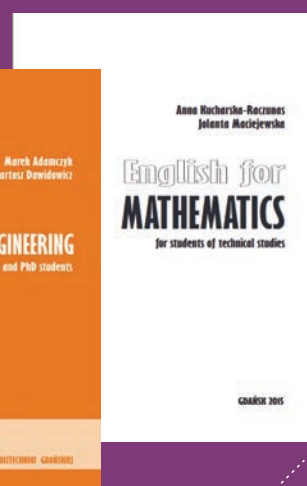
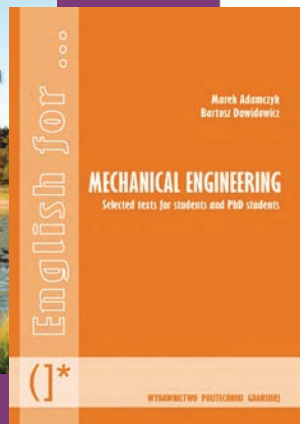
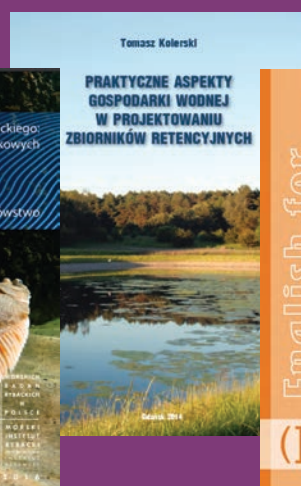


## ► KOLEKCJA MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

- Na tę kolekcję składają się materiały do nauczania i nauki, wykorzystywane w dydaktyce akademickiej. Kolekcja ta cieszy się dużą popularnością wśród młodszych użytkowników PBC. Część materiałów była przygotowywana konkretnie pod udostępnienie ich na stronie PBC. Pracownicy naukowcy i dydaktycy dołożyli wszelkich starań, aby na platformie dostępne były treści odpowiadające programowi nauczania, zapewniając przy tym łatwość i szybkość dostępu dla swoich studentów. W zbiorze znajdują się zarówno publikacje, których nakład został wyczerpany jak i aktualne wydawnictwa ukazujące się w modelu Open Access. Kolekcja składa się z następujących działów : podręczniki, skrypty, doktoraty, prace naukowe, historia oświaty.

### WYBRANE TYTUŁY:

- Wittbrodt Edmund, Wojnicz Wiktoria, *Mechaniczne metody badań materiałów : ćwiczenia laboratoryjne*, Gdańsk 2023
- Stadtmülle Karol, *Egzamin maszynisty : pytania i odpowiedzi dla przygotowujących się do egzaminu na dozorców kotłów i maszyn parowych [...]*, Warszawa ; Kraków 1921
- Sikorski Marcin, *Interaction Design in Agile IT Projects*, Gdańsk 2021
- Jurkiewicz Kazimierz, *Konserwacja statku*, Warszawa 1952
- Żelechowska Kamila, *Materiały biozgodne i specjalnego przeznaczenia*, Gdańsk 2014
- *Medycyna ratunkowa i katastrof: podręcznik dla studentów uczelni medycznych*, Warszawa 2006
- *95-lecie Morskiego Instytutu Rybackiego: aktualne tematy badań naukowych. T. 1, Zasoby ryb i rybołówstwo*, Gdynia 2016
- Adamczyk Marek, Dawidowicz Bartosz, *Mechanical Engineering: Selected texts for students and PhD students*, Gdańsk 2012
- Kolerski Tomasz, *Praktyczne aspekty gospodarki wodnej w projektowaniu zbiorników retencyjnych*, Gdańsk 2014
- Kucharska-Raczunas Anna, Maciejewska Jolanta, *English for mathematics for students of technical studies*, Gdańsk 2015



## ► KOLEKCJA PUBLIKACJE WSPÓŁCZESNE

- Kolekcja obejmuje różnorodne typy publikacji ukazujących się po 1945 r. W zbiorze znaleźć można obszerny wybór czasopism będących w posiadaniu partnerskich instytucji, jak i przez nie wydawanych. Są to zarówno materiały naukowe, jak i informacyjno-promocyjne. Użytkownicy znajdą tu cenne źródło do badań nad rozwojem i osiągnięciami współczesnej nauki i życia akademickiego w regionie.

### WYBRANE TYTUŁY:

- Dziennik Zachodni
- Morze i Marynarz Polski
- Pismo PG : Forum Społeczności Akademickiej
- Przegląd Geodezyjny
- Źródło : kultura - życie - sztuka
- Akademia w Mieście : (Pół)rocznik Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku
- Problemy : miesięcznik poświęcony zagadnieniom wiedzy i życia
- SSD : System Sztuki i Designu
- Sztandar Młodych
- Ziemia : ilustrowany miesięcznik krajoznawczy



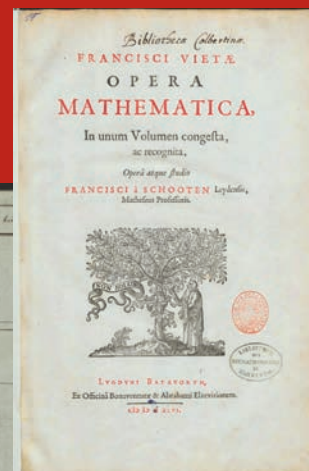
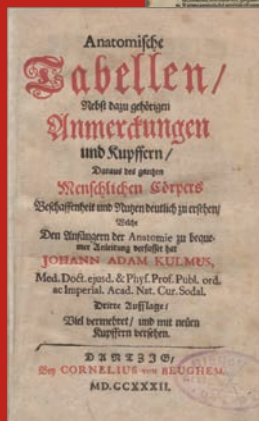
## ► KOLEKCJA DZIEDZICTWO KULTUROWE

- W tej kolekcji są skupione najcenniejsze zabytki sztuki drukarskiej. Obejmuje ona 7 różnych podkolekcji, w których zebrane są rękopisy, stare druki, książki wydane do 1945 r., czasopisma, dokumenty życia społecznego, nuty i fotografie. Dzięki tej kolekcji użytkownik ma możliwość dotarcia do bogatych zbiorów dziedzictwa, bez konieczności wychodzenia z domu. Co więcej, zbiory znajdujące się w tej kolekcji są częścią domeny publicznej, co oznacza, że użytkownicy mogą swobodnie korzystać z zasobu, pamiętając jednak o konieczności oznaczenia autorstwa i miejsca przechowywania cyfrowej kopii.

Warto sięgnąć do tej kolekcji, aby przekonać się jak wyjątkowe zbiory znajdują się w pomorskich instytucjach.

### WYBRANE TYTUŁY:

- Galilei Galileo, Dialogus de systemate mundi, Avgvstae Trebec 1635
- Johannis Hevelii Selenographia Sive, Lunæ Descriptio, Gedani 1647
- Brunshwig Hieronymus, Pestbuch : Liber pestilentialis de venenis epidemie, Strasburg 1500
- Syreński Szymon, Zielnik Herbarzem z ięzyka Łacinskiego zowią To iest Opisanie własne imion, kształtu, przyrodzenia, skutków, mocy Zioł wszelakich [...], Cracoviae 1613
- Kulmus Jan Adam, Anatomische Tabellen, Dantzic 1732
- Galenus Claudius, Cl. Galeni Prima Classis Naturam Corporis Humani [...], Basileae 1561
- Viète Francois, Opera mathematica, Lugdvni Batavorum 1646
- Clüver Philipp, Introductio In omnem Geographiam veterem aequae ac novam, Wolffenburg 1694
- Martini Friedrich Heinrich Wilhelm, Neues Systematisches Conchylien-Cabinet Bd. 1, Nurnberg 1769
- Kleefeld Johann Gottfried, Meteorologische Beobachtungen 1812-1816, Gdańsk 1823

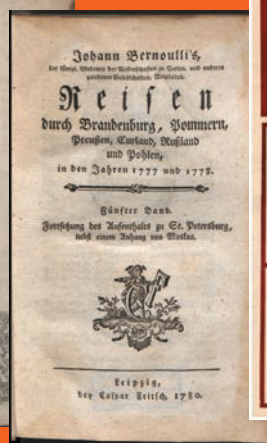
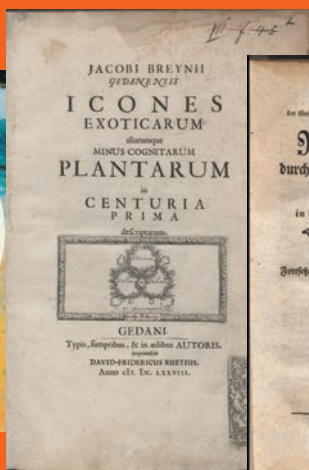
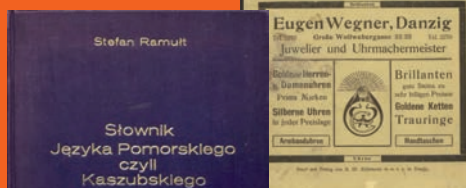


## ► KOLEKCJA REGIONALIA

- Na zasób w tej kolekcji składają się cyfrowe kopie dokumentów dotyczących obszarów Pomorza: stare druki, wydawnictwa z XIX i XX wieku oraz publikacje najnowsze. W ramach regionalistów, materiał podzielony jest według miast: Gdańsk, Gdynia i Wejherowo oraz osobno wydzielone są pocztówki. O wyjątkowości tej kolekcji świadczą zgromadzone treści oddające wyjątkowy charakter nadmorskich terenów i ich mieszkańców. Kolekcja stanowi cenne źródło informacji do badań etnograficznych i kulturoznawczych.

### WYBRANE TYTUŁY:

- Dziennik Bałtycki, Gryf, Gazeta Gdańska, Gazeta Kaszubska, Rocznik Gdański, Wieczór Wybrzeża - wybrane numery archiwalne
- Nasze morze i wybrzeże : ilustrowany almanach morza i wybrzeża polskiego, Gdynia 1934
- Ramułt Stefan, Słownik języka pomorskiego czyli kaszubskiego, Kraków 1893
- Adressbuch der Gemeinde Oliva : auf Grund amtlicher Quellen und privater Mitteilungen, Danzig 1916
- Morze polskie i Pomorze w pieśni, zebrał, ułożył oraz słowem wstępem i objaśnieniami zaopatrzył dr Władysław Pniewski, Gdańsk 1931
- Poland and the sea, Warszawa 1936
- Młode malarstwo w Gdańsku. Dyplomy 2017 : Young painters in Gdańsk. 2017 Graduates
- Jacobi Breynii Gedanensis Icones Exoticarum aliarumque Minus Cognitarum Plantarum in Centuria Prima desciptarum, Gedani 1678
- Johann Bernoulli's Reisen durch Brandenburg, Pommern, Preussen, Curland, Russland und Pohlen, in den Jahren 1777 und 1778, Leipzig 1780
- VI Festiwal Młodych Muzyków : Gdańsk, 29.VI. - 6. VII, [afisz] 1980



## ► ZASADY GROMADZENIA I UDOSTĘPNIANIA W PBC



pomorska\_biblioteka\_cyfrowa

- Z zasobów Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej może korzystać bezpłatnie i bez ograniczeń czasowych, każdy użytkownik posiadający dostęp do Internetu.

PBC gromadzi i udostępnia treści dotyczące dziedzictwa kulturowego regionu Pomorza, materiały naukowo-dydaktyczne oraz unikatowe w skali kraju. Weryfikacja obiektów przeznaczonych do cyfryzacji zakłada, że w pierwszej kolejności zostaną udostępnione materiały rzadkie, cenne oraz niebędące kopią materiałów dostępnych już w Internecie.

Publikacje udostępnione w Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej należą do domeny publicznej lub podlegają ochronie prawa autorskiego, w związku z tym warto zapoznać się z najważniejszymi zasadami dotyczącymi udostępniania i ponownego wykorzystania obiektów.

Domene publiczną tworzą utwory, które nie podlegają już ochronie prawnej (w polskim prawie ochrona ta wygasa 70 lat po śmierci autora). Domena publiczna gwarantuje nieograniczony dostęp do dzieł, które stają się „własnością publiczną”. Oznacza to, że zasoby można wykorzystać w dowolnym celu, tj. rozpowszechniać, kopiować, zmieniać i remiksować, również w komercyjny sposób. Jednakże w celu poszanowania osobistych praw autorskich należy podać nazwisko lub pseudonim autora.

W PBC publikacje podlegające ochronie prawa autorskiego udostępniane są albo na zasadach licencji Creative Commons lub zgodnie z polskim prawem dozwolonego użytku. Każda z licencji Creative Commons pozwala użytkownikowi na wykorzystanie utworu według określonych reguł. Wszystkie zasady wyszczególnione są na stronie „Poznaj licencje Creative Commons”: <https://creativecommons.pl/poznaj-licencje-creative-commons/> Natomiast materiały dostępne na zasadach dozwolonego użytku mogą być wykorzystywane tylko na własny użytek lub do celów edukacyjnych i badawczych z powołaniem się na źródło. Zabronione jest użytkowanie publikacji do celów innych niż opisane powyżej, bez wcześniejszego uzyskania zgody właściciela praw majątkowych. Szczegółowe oznaczenia prawno-autorskie znajdują się w atrybucie „prawa” w opisie bibliograficznym każdego obiektu.

Wszystkie wykorzystane lub skopiowane dane należy opatrywać dokładnym opisem bibliograficznym i adresem przechowywania oryginalnego źródła, podając link do całego zasobu PBC <https://pbc.gda.pl/dlibra> lub pojedynczego identyfikatora obiektu.



## ▶ SPIS TREŚCI

▶ 1. Założenia projektu .....	3
2. Charakterystyka wybranych dzieł .....	4
3. Papier i skóra w renowacji .....	8
4. Książki objęte programem Społeczna Odpowiedzialność Nauki .....	10
5. Dotychczas zrealizowane projekty .....	11
6. Dostęp online do odrestaurowanych dzieł .....	12
7. Kolekcje w Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej .....	13
8. Zasady gromadzenia i udostępniania w Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej .....	19



Fig. III.



Fig. I. b.

Fig. V.



Fig. IV.

Fig. VI.



Fig. VII.

Fig. VIII.



Fig. XI.

Fig. XIII.

Fig. XIV.



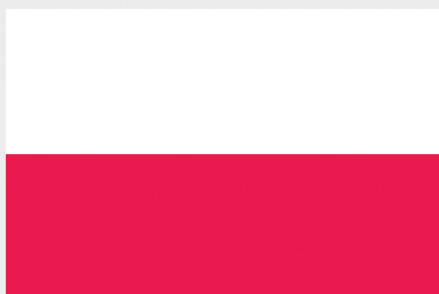
Fig. XV.



Fig. XVI.



Fig. XVII.



**DOFINANSOWANO  
ZE ŚRODKÓW  
BUDŻETU PAŃSTWA**

**PROGRAM  
SPOŁECZNA ODPOWIEDZIALNOŚĆ NAUKI**

**MODUŁ  
WSPARCIE DLA BIBLIOTEK NAUKOWYCH**

**DOFINANSOWANIE  
88 624,20 PLN**

**CAŁKOWITA WARTOŚĆ  
104 280,20 PLN**

**DATA PODPISANIA UMOWY  
styczeń 2022 rok**